

6-9

LATVIJA

DRAUGA

ACĪM

Skolotāja grāmata

Latvija drauga acīm

6 – 9 gadi

Skolotāja grāmata

Projektu līdzfinansē Eiropas Savienība

Terakots ministrijas

UDK 811.174(072)

La 804

LATVIJA DRAUGA ACĪM

6–9 gadi

Skolotāja grāmata

Šis komplekts iecerēts kā palīglīdzeklis trešo valstu valstspiederīgo bērnu adaptācijai Latvijas vidē un latviešu valodas apguvei

Komplektā **Latvija drauga acīm** ietilpst

Darba lapas (6–9 gadi)

Mana Latvijas dienasgrāmata (6–9 gadi)

Skolotāja grāmata (6–9 gadi)

Radošā grupa: *Baiba Anna Jurjāne*

Arita Lauka

Īrisa Ozola

Ērika Pičukāne

Anita Sniedze

Māksliniece *Anita Ozoliņa*

Redaktore *Zaiga Dūka*

Tehniskā redaktore *Ilga Klotiņa*

Korektore *Nelda Sniedze*

Papildu komplektā ietilpst arī *informatīvais materiāls vecākiem*

angļu un krievu valodā un *komiksu grāmata*

© IZM, 2010

© Baiba Anna Jurjāne, Arita Lauka, Īrisa Ozola, Ērika Pičukāne, Anita Sniedze

© Anita Ozoliņa

Iespiests SIA *MicroDot*

ISBN 978–9984–9764–8–8

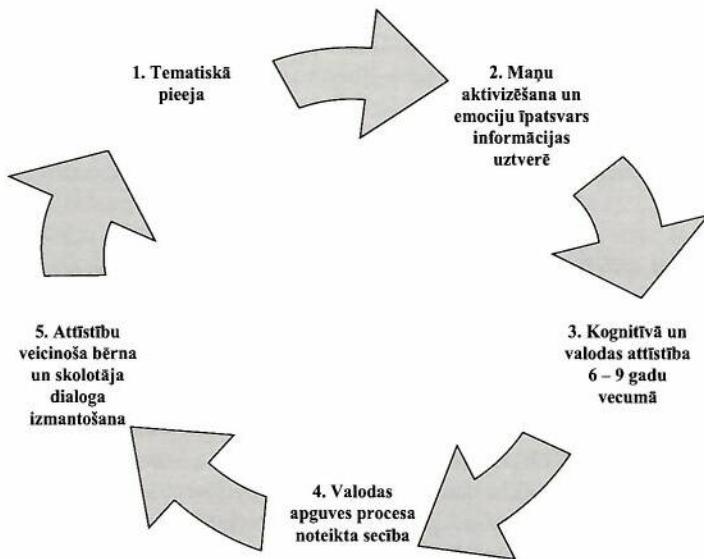
SATURA RĀDĪTĀJS

IEVADS	5
ADAPTĀCIJAS PROGRAMMA	14
MĀCĪBU DARBA PLĀNOŠANA	30
1. Es un citi	30
2. Es un mana ģimene	33
3. Mana skola	36
4. Mājās un uz ielas	38
5. Daba	42
6. Latvija un mana dzimtene	45
IETEICAMĀS LITERATŪRAS SARAKSTS	48

IEVADS

Ikvienam bērnam, mainot skolu, ir nepieciešams adaptēties jaunajos apstākļos, lai sekmīgi varētu iegūt izglītību, īpaši tad, ja skola atrodas citā valstī un mācības notiek valodā, kuru bērns neprot.

Viens no pirmajiem soļiem veiksmīgas adaptācijas īstenošanā ir valodas apguve, kas mazina diskomforta izjūtu un palīdz bērnam socializēties jaunajā vidē. Lai gan sabiedrībā pastāv uzskats, ka bērni adaptējas salīdzinoši viegli un ātri, tomēr valodas klausīšanās sapratni, runāšanu un konkrētas zināšanas par pareizu valodas lietošanu bērns apgūst pakāpeniski, vislabāk, konkrētā interaktīvā darbībā. Lai skolotāji pēc iespējas veiksmīgāk varētu palīdzēt bērnam adaptēties un apgūt valodu, ir svarīgi izprast piedāvāto materiālu – adaptācijas programmas, skolēna darba lapu un dienasgrāmatas izveides pamatprincipus, kā arī konkrētā attīstības posma bērnu kognitīvās, sociālās un emocionālās vajadzības un to apmierināšanas iespējas valodas mācīšanās procesā.

Adaptācijas programma un materiāli *Latvija drauga acīm* ir labs palīgs latviešu valodas apguvei sākumposmā gan skolotājam, gan bērnam un ģimenei. Komplektā ietilpst: skolēna darba lapas, dienasgrāmata, lasāmā komiksu grāmata, informatīvais materiāls vecākiem un skolotāja grāmata.

Adaptācijas programma paredzēta 60 stundām, bet tās ieviešana atšķirsies katrā skolā. Programma var būt palīgs klases audzinātājam, logopēdam, latviešu valodas skolotājam, psihologam vai citam skolas darbiniekam, kurš palīdzēs bērnam adaptēties jaunajā vidē un apgūt latviešu valodas pamatprasmes.

Programmas ieviešanai jāparedz laiks, kad ar bērnu nodarboties individuāli – stundas laikā klasē vai atsevišķā nodarbībā.

Projekta materiāli izveidoti, domājot par to vienkāršu, saturiski interesantu un metodiski pārdomātu lietošanu skolotāja ikdienas darbā.

Materiālus veidojot, ievēroti noteikti pamatprincipi.

Tematiskā pieeja

Adaptācijas programma veidota, balstoties uz tematisko pieeju, kurā tiek uzsvērta apkārtējās vides faktoru nozīme personības attīstībā, bet tieši valoda nodrošina bērnam iespējas to izzināt, labāk saprast un novērtēt. Šī pieeja izvēlēta, lai bērns varētu papildināt savu vārdu krājumu un veiksmīgi sazināties, nosaucot sevi, apgūt prasmes lietot vienkāršas pieklājības frāzes un palūgt palīdzību, kad tas nepieciešams, apgūt prasmes runāt par savu ģimeni, skolu un drošu nokļūšanu līdz tai, kā arī izzināt un labāk izprast Latvijas dabas un kultūrvides īpatnības. Nonākot nepazīstamā kultūrvidē, bērnam ir svarīgi izprast šīs vides īpatnības, apgūt vienkāršas uzvedības normas, iemācīties sazināties.

Maņu aktivizēšana un emociju īpatsvars informācijas uztverē

Dažādos attīstības posmos bērns par prioritāti izvirza atšķirīgus uztveres objektus, tādā veidā nodrošinot labāku iegaumēšanu un ilgāku zināšanu saglabāšanu atmiņā. 6 – 7 gadu vecumā vēl dominē magiskā (arhaiskā) un mītiskā (empcionālā) pasaules uztvere. Tas nozīmē, ka uztveres, atcerēšanās un reproducēšanas process tiek sekmēts, ja apgūstamo materiālu varam izprast, mācīties nodrošinot daudzveidīgu maņu orgānu aktivizēšanu. Sadzirdēt, ieraudzīt, pataustīt un pat pagaršot vai pasmaržot, tas viss šajā vecumā ir interesanti, bet līdz ar to piesaista un palīdz koncentrēt bērna uzmanību. Tieši tāpēc zīmējumi, krāsas, pazīstami priekšmeti un lietas veido apgūstamā materiāla saturu.

Bērnam mācīšanās procesā ļoti svarīgas ir pozitīvas emocijas, tādēļ ir piedāvātas bērnam interesantas tēmas un empātiju rosinošas sarunu iespējas ar pedagogu un vecākiem. Empcionāls pārdzīvojums un iekšēja subjektīva reakcija noteikti palīdzēs atcerēties bērnam pazīstamu situāciju un jauno vārdu lietojuma kontekstu. Paredzēti arī īpaši uzdevumi, kas dod iespēju salīdzināt apgūstamo valodu ar savu dzimto valodu.

Kognitīvā un valodas attīstība 6 – 9 gadu vecumā

Par bērna valodas kompetences attīstību liecina gan lasīšanas, gan rakstīšanas prasmju līmenis dzimtajā valodā, kas būtu jāņem vērā, mācoties svešvalodas. Izziņas darbība šajā vecumā kļūst apzinātāka, un dažkārt bērni jau paši prot atkārtot materiālu tik ilgi, kamēr spēj atcerēties. Tuvāk 9 gadu vecumam viņi spēj atkārtot, lai atcerētos ne tikai vārdus, bet arī vārdu savienojumus. Iegaumēšanas stratēģija ir balstīta uz vienkāršām asociācijām, parādās arī spējas vispārināt (piemēram, gurķi un tomāti ir dārzeņi), taču to bērni vēl dara ar pieaugušo palīdzību.

Bērni atceras neparastu materiālu labāk, ja ar to tiek saistīts kāds izdomāts tēls. Sākotnēji ir samērā grūti atcerēties burtu, ar kuru sākas vārds, tāpēc jāizmēģina vairāki varianti, lai atrastu pareizo. Materiālu apgūšanu šajā vecumā sekmē īpašu scenāriju izveidošana par noteiktiem tematiskiem lokiem, piemēram, *Mana pirmā skolas diena*, *Mana drauga dzimšanas diena*. Šajos scenārijos var atstāt iespējas mainīt saturu, piemēram, izvēloties citu apgērbu, ziedus, izklaides utt. Zināšanas tiek apgūtas ar īpašu interesiju, ja izmanto rotaļu elementus, runā par ikdienišķām lietām, pēta dabas norises vai dodas pastai-gās ārpus pilsētas. Izspēlējot lomas teatrālos uzvedumos, dziedot dziesmas vai zīmējot, ikviens labāk atceras jauno informāciju kontekstā, jo ir emocionāls pastiprinājums. Labvēlīga sociālā vide – pieaugušo iesaistīšanās, uzdevumi kopā ar vecākiem, sarunu veicināšana, citas aktīvas nodarbības – sekmē mācīšanās motivāciju un tādējādi dod arī labu rezultātu.

Valodas apguves procesa noteikta secība

Bērnam nezināmas un nedzirdētas valodas apgūšana sākas ar ieklausīšanos tajā, lai uztvertu skanējumu un salīdzinātu ar savu dzimto valodu. Tāpēc sākumā ir piedāvāti uzdevumi, kas domāti tieši šim mērķim. Kad vārdi ir dzirdēti, tos var atkārtot, pareizi izrunājot un iemācoties nozīmi. Zinot vienkāršus, ikdienas sarunvalodā lietojamus vārdus, bērns iemācās pievienot to īpašību apzīmējumus un papildināt vārdu krājumu. Vēlāk rodas iespēja saprast vienkāršus teikumus, un, ja ir kāds aizmirsies vai gadās nesaprotams vārds, mēģina to aizvietot ar citu zināmo. Mācās arī alfabēta burtus un apgūst to rakstīšanas iemaņas. Tā soli pa solim, nemanot, var sākt valodu lietot.

Attīstību veicinoša bērna un skolotāja dialoga izmantošana

Uzsākot valodas mācīšanos, ļoti svarīgi, lai skolotājs būtu gatavs darbam ar bērnu, kurš, iespējams, sākotnēji vispār neprot sazināties. Tad sadarbība dažkārt var sākties tikai ar ūstu valodu un pozitīvu attieksmi. Lai īstenotu dialogu, kas veicina bērna attīstību, skolotājam ir ļoti svarīgi zināt, kā vislabāk uzsākt mācīšanu un mācīšanos.

- Vispirms vajadzētu novērtēt, vai skolēns spējīgs koncentrēties uz skolotāju, uzrunājot viņu un pārliecinoties, ka mācīšanās var sākties.
- Pēc tam pozitīvi apstiprināt skolēna gatavību uzdevuma veikšanai, tā lai bērns varētu koncentrēt uzmanību un saprast, kas tūlīt notiks.
- Ja uzdevums ir izskaidrots, tad jāpārliecinās, ka bērns to sapratis un jādod laiks darbības uzsākšanai, bet pēc tam pacietīgi jāgaida darbība, nevis jāmāca, bet jādod iespēja patstāvīgi mācīties.
- Vajadzētu sekmēt skolēna vēlmi skaļi komentēt viņa darbības un emocijas un atbalstīt to. Ja uzdevums ir sarežģītāks, var sadalīt to vairākos posmos un paskaidrot darbību veikšanas secību.
- Ja vērojam, ka kaut kas novērš uzmanību, jābūt gataviem palīdzēt koncentrēt uzmanību, pārslēdzoties no vienas darbības uz citu, komentējot to.
- Īoti svarīgi ir atzinīgi novērtēt skolēna ieguldīto darbu un sasniegumus, lai varētu gūt emocionālu baudījumu par to, kas izdevies. Kopīgi vajadzētu vienoties par nodarbības beigām, mājas uzdevumiem un nākamo tikšanās reizi.

Līdzās valodas prasmju apguvei bērns iegūst pārliecību, ka viņš ir gaidīts, un drošības izjūtu, ka vajadzības gadījumā viņam tiks piedāvāta palīdzība un atbalsts.

Iekļaujošas vides un atbalsta komandas izveide

Katrā skolā ir svarīgi radīt labvēlīgi iekļaujošu vidi un palīdzēt bērnam iejusties jaunajos apstākļos, kā arī veiksmīgi izvēlēties valodas apguves principus, mērķus un stratēģiju, īpaši svarīgi tas ir skolās, kurās ienāk bērni no dažādām kultūrvidēm un nerunā latviski. Visiem skolas darbiniekiem un bēriem vajadzētu zināt par jauna bērna ierašanos un ar viņu iepazīties, lai nepieciešamības gadījumā varētu palīdzēt. Bērns kopā ar ģimeni varētu izstāstīt par savu valsti, parādīt īpašus priekšmetus, iekārtot „izstādi” par savu valsti, ko ilgākā laikā var papildināt. Tā varētu būt īpaša pēcpusdiena vai rīts, kad ģimene varētu bērnus un skolas darbiniekus iepazīstināt ar savas ģimenes tradicionāla-jiem ēdieniem, tautastēriem, nodziedāt kādu dziesmu dzimtajā valodā, iemācīt rotaļu, parādīt fotogrāfijas, karogu, suvenīrus utt. Visiem būtu jāzina, kā atbalstīt bērnu un palīdzēt, kā attīstīt bērna latviešu valodas prasmes.

Bērnam palīdzētu, ja skolas vide būtu pēc iespējas saprotama arī bez latviešu valodas zināšanām, izmantojot zīmējumus, simbolus (piemēram, tualete, ēdamistaba, garderobe).

Skolā ienākot citas kultūrvides un valodas pārstāvjiem, ieguvēji var būt visi bērni un skolas darbinieki. Skolā vienmēr ir iespēja izvērtēt un uzlabot vidi, skolotāji izvērtē un uzlabo mācību vidi, izmanto daudzveidīgas metodes. Daudzas no šajā adaptācijas programmā ieteiktajām nodarbībām noder un ir izmantojamas arī darbā ar citiem klases bērniem.

Pirms aktīvas mācību darbības uzsākšanas ļoti svarīgi būtu apzināt adaptācijas procesā iesaistītās personas un izveidot atbalsta komandu. Komandas vadītājs būtu šīs adaptācijas programmas ieviesējs. Pieaugušais, kurš palīdzēs bērnam apgūt jauno valodu, bieži būs pirmais, ar kuru bērnam veidosies tuvāks kontakts un pieķeršanās. Komandā vajadzētu iekļaut visus bērna skolotājus (sporta, mūzikas, mākslas u.c.), kuri ikdienā sastapsies un darbosies ar bērnu. Ikviens skolotājs ir valodas lietotājs un bērna valodas attīstītājs. Lai bērns veiksmīgi adaptētos jaunajā vidē un apgūtu valodu kopumā, bērnam jāapgūst arī rokdarbu, matemātikas un citu jomu leksika. Atbalsta komandai būtu ieteicams satikties vismaz reizi nedēļā vai biežāk, ja nepieciešams, lai pārrunātu darbības mērķus, uzdevumus, izvērtētu bērna sasniegumus un jomas, kur nepieciešams atbalsts.

Ikdienas atbalsts bērnam

Svarīgi klasē veidot sabiedrību, kas mācās, kur bērnu jautājumus, kļūdas un nezināšanu uztver pozitīvi un par to nesmejas, bet censās palīdzēt. Liels atbalsts gan bērnam, gan skolotājiem, gan ģimenei, bērnam ienākot nezināmas valodas vidē, būtu šī bērna dzimtās valodas runātājs. Šādus cilvēkus ne vienmēr var atrast skolā, bet bieži vien tuvākajā apkārtnē tādi cilvēki varētu būt. Uzzīnas var iegūt pašvaldībā, vēstniecībās un konsulātos. Šis palīgs varētu būt starpnieks, kas palīdzētu izskaidrot situācijas. Dažkārt to veiksmīgi var veikt pat bērni, kas ir jaunāki par jaunās valodas apguvēju.

Jaunas valodas apgaves sākumā ir svarīgi, lai bērns varētu lietot arī dzimto valodu, īpaši jomās, kur dzimtajā valodā ir augstāks izpratnes un zināšanu līmenis (piemēram, domraksti, dabaszinību un sociālo zinību uzdevumi). Svarīgi, lai bērns justos pieņemts un mierīgs. Skolotāja balss tonim vajadzētu būt patīkamam, darbībām draudzīgām, bieži jāsmaida, var izmantot jautras situācijas, jokus. Lai padarītu mācību saturu pēc iespējas saprotamāku, skolotājam ieteicams lietot žestus, vizualizāciju, grafiskus informācijas organizētājus; runāt lēni un lietot vieglu valodu, uzsverot pamativārdus un frāzes; vairākkārt atkārtot uzdevumus; iesaistīt bērnu praktiskās nodarbībās.

Skaidri un viegli uztverami klases kārtības noteikumi palīdzēs adaptēties ne tikai jaunpienācējam, bet arī citiem klases bērniem. Šos noteikumus varētu izteikt īsu frāžu, teikumu veidā un papildināt ar zīmējumiem (piemēram, ko darīt, ja radies jautājums, ja nepieciešams iziet no klases, ja radies konflikts, ja nepieciešams pārvietoties pa telpu un gaiteni, kā izmantot dažādus materiālus klasē). Parasti šos noteikumus bērni kopā ar skolotāju izveido mācību gada sākumā, noformē un novieto redzamā vietā klases telpā.

Jāmēģina rast iespēja bērnam aktīvi iesaistīties klases un skolas vidē, piedāvāties kopīgā darbībā. Bērna talantu izcelšana (piemēram, talantu konkursā, konkertos) un bērna ikdienas sasniegumu (pirmais vārds, frāze) uzslavēšana pozitīvi ietekmēs mācību procesu.

Var iekārtot īpašu stūrīti klasē, kur parādīt bērna sasniegumus, izlikt īpašus darbus. Šeit, protams, var izvietot arī citu bērnu sasniegumus. Bērns var parādīt arī darbus, ko ir atvedis līdzi no savas iepriekšējās skolas. Situācijās, kad visi bērni apgūst kaut ko jaunu (sports, svešvaloda), jaunpienācējs ir līdzīgā situācijā un var sasniegt labus rezultātus. Veiksmīgi var izmantot arī bērnu interesi par citām valodām, aicinot jaunpienācēju iemācīt vārdus savā valodā. Tas ļauj bērniem justies zinošiem.

Ieteicams mācību procesā iesaistīt visas sajūtas, ne tikai redzi un dzirdi, bet arī tausti, smaržu un garšu, tā veidojot paliekšķas asociācijas ar jauno vidi un apgūstamo vielu.

Klases sanāksme *Parādi un pastāsti arī mums!*, kur katram bērnam noteiktā laikā (katru dienu vai reizi nedēļā) ir iespējams pastāstīt par kādu sev svarīgu priekšmetu vai notikumu, ir laba iespēja bērnam ar minimālām valodas zināšanām justies pieredīgam grupai un apgūt valodu.

Izmantojot, piemēram, klases kopīgo klati *Mūsu lācīša piedzīvojumi*, var veidot klases kopību un attīstīt bērnu rakstu valodu. Katram bērnam ir iespēja paņemt uz mājām (nedēļas nogalē vai ģimenes ceļojumā) klases kopīgo rotaļlietu (piemēram, lācīti). Par šīs rotaļlietas piedzīvojumiem ieraksta kladē „atskaiti” – stāstījumu ar zīmējumiem un fotogrāfijām.

Klases iekārtojums, lai veicinātu bērna patstāvīgu mācīšanos

Jebkuram bērnam ir svarīga aicinoša klases atmosfēra, bet jo īpaši bērnam, kurš vēl nerunā skolas mācību valodā. Lai bērns labāk justos un orientētos telpā, varētu patstāvīgi darboties, nepieciešams izveidot piemērotu telpas iekārtojumu un sagatavot mācību materiālu sistēmu. Piemēram, stundu sarakstu ar attiecīgajiem laikiem un mācību priekšmetus raksturojošiem zīmējumiem izlikt redzamā vietā. Mācību materiālus ieteicams atzīmēt (piemēram, zīmuļi, grāmatas, rotaļlietas, spēles, mapes) un sakārtot tā, lai bērns tos varētu patstāvīgi paņemt un nolikt vietā. Šo materiālu un citu klases priekšmetu markēšana ar vārdiem latviešu valodā palīdzētu bērnam apgūt biežāk lietotos vārdus un netīši atcerēties to rakstību (piemēram, logs, durvis, galds, krēsls).

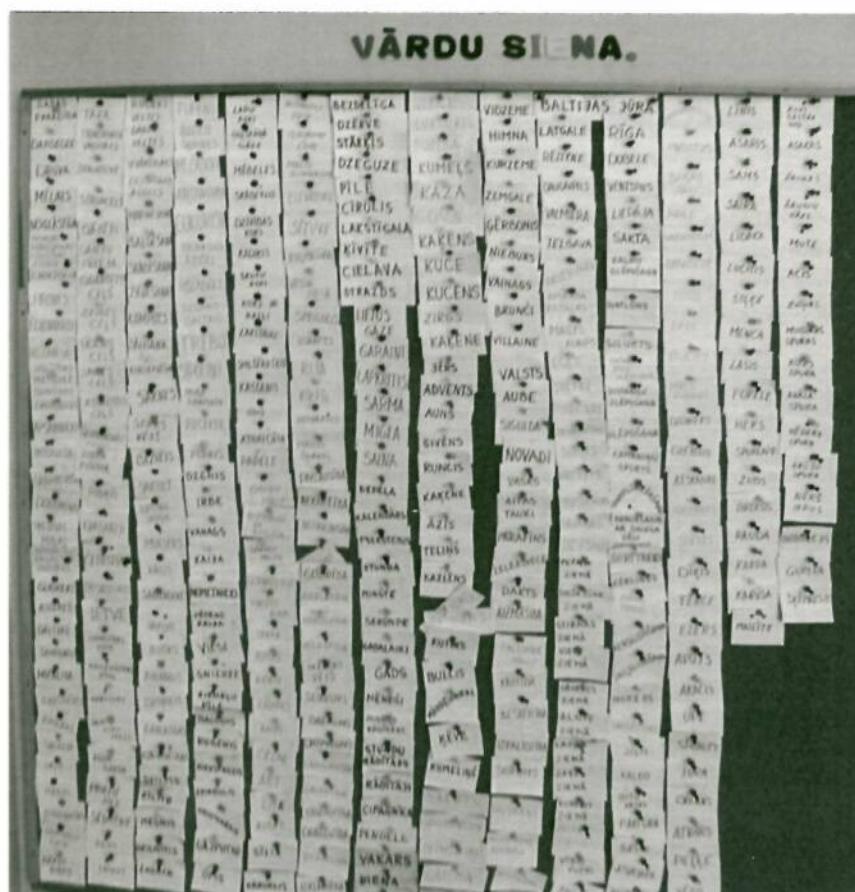
Lai bērns ar minimālām valodas zināšanām varētu patstāvīgi darboties, skolotājam nepieciešams sagatavot mācību materiālus sistēmā, kas palīdzētu vieglāk iekļaut bērnu klasē. Klases telpas iekārtojums mācību centros palīdzētu bērnam orientēties materiālos un tos izmantot patstāvīgi. Arī pārējie klases bērni šādā mācību telpā būtu ieguvēji un varētu darboties patstāvīgi, kamēr skolotājs palīdz vienam bērnam vai bērnu grupai. Piemēram, klausīšanās centrā var izmantot īsāku un garāku tekstu, grāmatu ierakstus, kuriem var sekot līdzi arī drukātā veidā. Pirma reizi bērns var klausīties un skatīties tekstā, pēc tam jau var lasīt līdzi. Klausīties var arī bērnu dziesmas un dzeju. Ritmisku īsu, vieglu pantiņu un dziesmiņu mācīšanās latviešu valodā palīdzēs apgūt valodu. Bibliotēkas stūrītī var izlikt vieglāk un grūtāk uztveramas bērnu grāmatas un

izzinošus materiālus. Šeit varētu būt arī grāmatas bērna dzimtajā valodā, kuras var sagādāt ar ģimenes vai vēstniecības palīdzību. Līdzīgi iekārtu matemātikas, dabaszinību, mākslas un citus centrus. Paredz vietu, kur visai klasei satikties kopīgām pārrunām un diskusijām (piemēram, uz paklāja vai spilveniem), individuālam un grupu darbam. Protams, jāizzina bērnu vajadzības un jārēķinās ar skolas iespējām.

Bērna patstāvīgas darbības veicināšana

Skolotāji ir ieinteresēti, lai bērns pēc iespējas ātrāk kļūtu par patstāvīgu izglītojamo. Tādā veidā bērns jutīsies pieņemts un svarīgs, un skolotājam būs vairāk laika darboties ar cītiem klases bērniem.

Bieži vien cits klases bērns var veiksmīgi palīdzēt jaunpienācējam, paskaidrojot vienkāršas lietas, parādot, pavadot uz kādu citu telpu. Bērni pozitīvi uztver citu bērnu atbalstu un izskaidrojumu. Tas dod arī iespēju katram sūkuma dēļ netraucēt skolotāju. Var izvēlēties kādu konkrētu „palīgu”, kuru savukārt atbalsta un novērtē. Palīdzot un izskaidrojot citiem, mēs taču paši mācāmies!

Bērnam, kas mācās, atbalstu dod palīginformācija uz galda un sienām (piemēram, plakāti, zīmējumi, noteikumi, algoritmi, saraksti, alfabeti, cipari, krāsas un to nosaukumi). Plakātu pastāvīga klātbūtnē nemanot „iekāl” to saturu bērna atmiņā. Alfabetu ar katram burtam atbilstošu zīmējumu var nokopēt uz vienas lapas, aplīmēt ar līmpapīru vai laminēt, lai piestiprinātu pie rakstāmgalda vai pārvietotu pēc vajadzības. Var pagatavot salokāmo *Alfabēta grāmatīnu*, salīmējot visu alfabetā burtu kartītes vienu aiz otras garā rindā un nolokot katrai burti.

Katrs bērns var pagatavot sev un regulāri lietot savu latviešu valodas *Vārdnīcu – grāmatīnu*, kur katram burtam paredzēta sava lapaspuse. Tur ieraksta visus vārdus, ko bērns apgūst vai grib apgūt. Sākumā kā paskaidrojums var būt zīmējums vai tulkojums dzimtajā valodā. Attēlus var arī izgriezt un ielīmēt. Ar šo vārdnīcu bērns var doties arī uz citām klasēm un vietām skolā. Noderīgi būtu iemācīties izmantot tulkojošo vārdnīcu.

Domrakstu burtnīcā/kladē bērns var rakstīt pirmos vārdus fonētiskajā rakstībā (piemēram, *balc/balts*), jaunumus, ikdienas piezīmes, domas un pētījumus par tēmām (zīmējumu veidā). Te varētu rakstīt arī dzimtajā valodā, ko pēc tam „izlasītu” tulks.

Var veidot *Vārdu sienu* (piemēram, izmantojot korķa tāfeli), kur visi bērni raksta vārdus ar grūtāku pareizrakstību vai kādas tēmas vārdus, kas palīdzētu arī valodas apguvējam.

ADAPTĀCIJAS PROGRAMMA

trešo valstu valstspiederīgo bērniem vecumā no 6 līdz 9 gadiem

Programmas mērķis

Sekmēt trešo valstu valstspiederīgo bērnu adaptācijas un integrācijas procesu Latvijas vidē un sabiedrībā, veicinot valsts valodas prasmju un praktisko starpkultūru prasmju apgūšanu, kas nepieciešamas adaptācijai, kā arī Eiropas pamatvērtību izpratnei.

Programmas uzdevumi

1. Sniegt nepieciešamo informāciju par Latvijas iedzīvotāju ikdienas dzīvi, kā arī palīdzēt apgūt nepieciešamo pamatvārdu krājumu latviešu valodā, tādējādi atbalstot bērna sekmīgu iekļaušanos un komunikāciju Latvijas vidē.
2. Palīdzēt veidot izpratni un pozitīvu attieksmi pret Latvijas ikdienas dzīvē ierastām situācijām, saziņas tradīcijām.
3. Atbalstīt skolotājus, kas māca trešo valstu valstspiederīgo bērus un palīdz tiem adaptēties Latvijas vidē.

Sasniedzamais rezultāts

- Ir atvērts komunikācijai latviešu valodā, uzmanīgi klausās un censās uztvert teksta saturu, galvenos vārdus un atbilstoši rīkojas.
- Atkārto, izrunā un lieto dzirdētās latviešu valodas skaņas, vārdus, frāzes un teikumus.
- Lieto mutvārdu runu komunikācijā, lai iegūtu un sniegtu informāciju, lai runātu par savām vajadzībām, izjūtām, idejām un uzskatiem.
- Attīsta savu mutvārdu valodu un paplašina vārdu krājumu.
- Lasa vārdus, frāzes, teikumus un īsus tekstus.
- Lasa, lai iegūtu informāciju un izprastu citu cilvēku idejas, domas un uzskatus; raksta burtus, vārdus, frāzes, veido gramatiski pareizus vienkāršus teikumus.
- Rakstīšanā lieto fonētisko principu, biežāk lietotos vārdus raksta pareizi.
- Uztver un lieto vizuālo informāciju, kā arī prezentē informāciju vizuāli.

Sasniedzamo rezultātu novērtēšanai ieteicams izmantot pārrunas, situāciju izspēles, izpildītās darba lapas, kā arī identitātes dienasgrāmatā ierakstīto.

Mācību programmas saturā ir īstenota tematiskā pieeja, valodas likumību apguve pakārtota saziņas prasmju apguvei, īpaši akcentēta veiksmīgai adaptācijai nepieciešamās informācijas sniegšana un izpratnes veidošana, kā arī komunikācijas prasmju un iemaņu attīstīšana.

Programma ir veidota 60 stundām. Tā kā adaptācija ir sarežģīts, daudzveidīgs un arī individuāls process, tad šai programmai ir ieteikuma raksturs. Skolotājs piedāvāto programmu var izmantot pilnībā, pielāgot individuālajām vajadzībām, papildināt un koriģēt tēmas un apakštēmas.

Nr.	Tēma un apakštēma	Darba lapa	Stundu skaits	Saturs
1.	Es un citi		10	
1.1.	Iepazīšanās	2., 3., 4., 5. Dienas- grāmata	6	Alfabēta burti, skanās. Mans, tavs vārds un uzvārds. Mātes un tēva vārds. Dzimums. Dzimtā vieta. Valsts, no kurās ieradies. Mans, tavs vecums. Mana adrese. Mans tālruņa numurs. Palīdzības meklēšana nepieciešamības gadījumā.
1.2.	Sasveicināšanās	6.	2	Sasveicināšanās no rīta, dienā, vakarā. Atsveicināšanās. Pieklājības frāzes.

Sasniedzamais rezultāts valodas prasmēs	Sasniedzamais rezultāts dzīvesprasmēs
<p>Pazīst alfabēta burtus, skaņas, izrunu.</p> <p>Nosauc ciparus no 1 – 9. Lieto dzimuma apzīmējumus (zēns/ vīrietis, meitene/ sieviete).</p> <p>Nosauc savu un ģimenes locekļu, klasesbiedru un draugu vārdus. Zina, kā pajautāt otram, kā sauc.</p> <p>Lieto iepazīšanās frāzes, piemēram:</p> <p><i>Es esmu... Man ir...gadi.</i></p> <p><i>Es esmu no... Es dzīvoju Latvijā.</i></p> <p><i>Mani, tevi sauc</i></p> <p><i>Mans, tavs vārds ir ...</i></p> <p><i>Kā tevi sauc? Kas tu esi?</i></p> <p>Jautājumos un atbildēs lieto personas vietniekvārdus I un II personā. Lieto personu vietniekvārdus <i>es/ tu</i> savienojumā ar darbības vārdu <i>būt</i> vienskaitļa formās. Frāzēs lieto personu vietniekvārdus <i>man/ tev/mums</i>.</p> <p>Lieto pamata skaitļa vārdus (1 – 9) savienojumā ar lietvārdu. Lieto pamata skaitļa vārdus (1 – 100).</p> <p>Lieto nepieciešamās frāzes: <i>Lūdzu, palīdz!</i></p> <p><i>Vai nevajag palīdzēt? Es dzīvoju...</i></p> <p>Nosauc savu adresi, tāluņa numuru. Noskaidro adresi, tāluņa numuru. Zina, kā piezvanīt glābšanas dienestam.</p> <p>Lieto piederības vietniekvārdū <i>mans/mana/tavs/ tava</i>.</p> <p>Mācās īpašības vārdus, kas izsaka krāsas.</p>	<p>Zina, kā uzrunāt klases un skolas biedrus.</p> <p>Iepazīstina ar sevi un iepazīstas ar citiem.</p> <p>Novērtē riska situācijas, kas apdraud drošību (satiksme, svešinieki u.c.).</p> <p>Zina, kā nepieciešamības gadījumā vērsties pēc palīdzības.</p> <p>Ja vajadzīgs, lieto žestus.</p>
<p>Nosauc diennakts daļas (rīts, diena, vakars, nakts). Sasveicinās un atsveicinās, lietojot frāzes: <i>labrīt!, labdien!, labvakar!, sveiki!, uz redzēšanos!, ar labu nakti!</i></p> <p>Lieto pieklājības frāzes: <i>lūdzu!, paldies!</i></p> <p>Lieto uzrunas formas: <i>Tu! Jūs!</i></p> <p>Apvainīgas par to, kā klājas:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Kā tev klājas?</i> <p>Atbild uz jautājumu, kā klājas:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Man klājas labi, lieliski...</i> 	<p>Sasveicinās un uzsāk sarunu. Ievēro pieklājības normas. Izvēlas pareizās uzrunas formas.</p>

Nr.	Tēma un apakštēma	Darba lapa	Stundu skaits	Saturs
1.3.	Mans un citu cilvēku izskats Apgērbs	7., 8.	2	Cilvēka ķermeņa daļas. Apgērbs. Emocionālais stāvoklis.
2.	Es un mana ģimene		10	
2.1.	Ģimene	9.,10. Dienas- grāmata	2	Ģimenes locekļi, to vārdi. Ģimenes locekļu skaits, vecums. Ģimenes locekļu nodarbošanās.
2.2.	Dienas režīms	11.,12., 13.,14., 15.,16.	3	Nedēļas dienas. Ikdienā veicamās darbības. Ēdienreizes. Pulksteņa laiks.

Sasniedzamais rezultāts valodas prasmēs	Sasniedzamais rezultāts dzīvesprasmēs
<p>Nosauc cilvēka ķermeņa daļas. Nosauc apģērba gabalus. Zina īpašības vārdus, kas izsaka krāsas. Apraksta savu ārējo izskatu un apģērbu. Saskaņo īpašības vārdu ar lietvārdu dzimtē un skaitlī: <i>Tas/tie ir + īpašības vārds + lietvārds</i> <i>Tā/tās ir + īpašības vārds + lietvārds.</i> Ir iepazinīs īpašības vārdus, kas izsaka izjūtas, piemēram: <i>Es esmu priecīgs, bēdīgs, dusmīgs...</i> <i>Man sāp + lietvārds.</i></p>	<p>Ir iepazinīs ar apģērba kultūru Latvijā. Izvēlas apģērbu atbilstoši klimatiskajiem apstākļiem. Raksturo savu un draugu izskatu. Zina, kā pavaicāt par savu pazudušo apģērba gabalu. Zina, kur atrast medicīnisko palīdzību un kā paskaidrot, kas sāp.</p>
<p>Nosauc savus ģimenes locekļus un viņu vārdus. Lieto 3. personas vietniekvārdus <i>viņš, viņa.</i> <i>Manai mammai ir ...gadi.</i> <i>Viņa strādā par + lietvārds.</i> Zina, kā pajautāt par ģimenes locekļu vecumu, nodarbošanos, piemēram: <i>Cik gadu ir tavam tētim...? Ko tavs brālis dara?</i></p>	<p>Pastāsta par savu ģimeni.</p>
<p>Nosauc nedēļas dienas. Apraksta ar personisko higiēnu saistītās darbības: <i>tīru zobus, mazgāju rokas u.c.</i> Raksturo ikdienā veicamās darbības: <i>ceļos, ēdu brokastis u.c.</i> Lieto ēdienreizi nosaukumus. Nosauc pulksteņa laiku. Veido izteikumus ar prievidiem <i>no, līdz</i> (pulksteņa laiks, vieta).</p>	<p>Pārzina savu dienas režīmu, zina, kā pateikt vai pajautāt laiku.</p>

Nr.	Tēma un apakštēma	Darba lapa	Stundu skaits	Saturs
2.3.	Brīvais laiks	17. Dienas- grāmata	3	Mana ģimene brīvdienās. Brīvā laika aktivitātes, kultūras pasākumu vietas. Ārpusskolas nodarbības. Ģimenes mīluji.
2.4.	Ģimenes svētki	18.,19. Dienas- grāmata	2	Dzimšanas dienas un vārda dienas svinības. Dāvanu izvēle ģimenes locekļiem. Kalendārs.
3.	Mana skola		10	
3.1.	Skolas telpas	20., 21., 22., 23. Dienas- grāmata	3	Skolas telpas: garderobe, ēdnīca, medpunktts, skolotāju istaba, direktora kabinets. Manas klases telpas iekārtojums. Skolas personāls.
3.2.	Skolas ikdiena	24.,25., 26.,27. Dienas- grāmata	4	Mācību priekšmetu nosaukumi. Mācību procesā veicamās darbības. Stundu saraksts. Klasesbiedri un draugi.

Sasniedzamais rezultāts valodas prasmēs	Sasniedzamais rezultāts dzīvesprasmēs
<p>Nosauc brīvā laika aktivitātes, pulciņus, kultūras pasākumu vietas.</p> <p>Nosauc savu ģimenes mīluli (mājdzīvnieku).</p> <p>Izsaka savu vērtējumu un izjūtas. Lieto darbības vārdu <i>patīk/nepatīk + darbības vārdu</i> nenoteiksmē, piemēram: <i>Vai tev patīk...?</i> <i>Man patīk dziedāt/dejot/sportot/zīmēt.</i></p> <p>Lieto teikumos darbības vārdus vienskaņa I, II un III personas tagadnes un pagātnes formās, piemēram: <i>Es iemācījos...</i> <i>Es/mēs biju/bijām uz filmu/teātri.</i></p>	<p>Zina, kā pajautāt un pastāstīt, kur notiek vai kad notiek nodarbība.</p> <p>Pastāsta, vai nodarbība patīk, ko iemācījies.</p> <p>Atrod sev nepieciešamo informāciju par izrādēm, izstādēm, filmām sludinājumos un reklāmās.</p>
<p>Nosauc dzimšanas dienas, vārda dienas datumus.</p> <p>Nosauc mēnešu nosaukumus.</p> <p>Zina, kā uzaicināt, ielūgt ciemos.</p> <p>Nosauc galda piererumus. Lieto pieklājības frāzes: <i>Padod man, lūdzu,...</i> <i>Lūdzu, pasniedziet...</i> <i>Paldies, ļoti garšīgi!</i></p> <p>Zina, kā pateikties par viesmīlību.</p>	<p>Saskata līdzīgo un atšķirīgo svētku svinēšanas kultūra dzimtenē un Latvijā.</p> <p>Zina, kā ierasties ciemos un kā uzvesties.</p>
<p>Nosauc skolas telpas (ēdnīca, medpunktis, skolotāju istaba, direktora kabinets u. c.)</p> <p>Nosauc ēkas stāvus. Lieto kārtas skaitja vārdus.</p> <p>Nosauc savu klasi, apraksta klases iekārtojumu.</p> <p>Nosauc skolas personālu.</p> <p>Lieto uzrunas formas: <i>skolotāj!, direktor!, māsiņ!</i></p>	<p>Pārzina skolas telpu izkārtojumu.</p> <p>Salīdzina skolas ikdienu dzimtenē un Latvijā.</p>
<p>Zina mācību priekšmetu nosaukumus. Raksturo savu dienas režīmu, nosauc atbilstošas nedēļas dienas un laiku.</p> <p>Lieto darbības vārdus mācību procesa raksturošanai: <i>māctīties, rakstīt, lasīt, klausīties...</i></p> <p>Lieto īpašības vārdus klasesbiedru un draugu raksturošanai. Zina, kā veidot īpašības vārdu salīdzināmās pakāpes.</p>	<p>Nosauc un lieto stundu sarakstu.</p> <p>Zina, kā izteikt savu patiku vai nepatiku attiecībā uz mācībām. Novērtē savas spējas (padodas, nepadodas).</p>

Nr.	Tēma un apakštēma	Darba lapa	Stundu skaits	Saturs
3.3.	Skolas piederumi	28.	1	Skolā nepieciešamie mācību piederumi. Mācību līdzekļi.
3.4.	Mana ēdienkarte	29.	2	Skolas ēdienreizes. Ēdiņi skolas ēdienkartē. Pārtikas produkti.
4.	Mājās un uz ielas		10	
4.1.	Mājas	30.,31., 32.,33., 34. Dienas- grāmata	3	Atšķirība starp daudzdzīvokļu māju un privātmāju lauku sētā. Mājas vai dzīvokļa telpas. Mēbeles un sadzīves priekšmeti. Lauku sētas sastāvdajās: šķūnis, kūts, pagalms, dārzs.
4.2.	Sabiedriskās vietas	35.	2	Sabiedriskās vietas: veikals, slimnīca, baseins, bibliotēka, stadions... Profesijas.
4.3.	Pārvietošanās	36.	2	Pārvietošanās virziens. Pārvietošanās veidi. Atrašanās vieta.

Sasniedzamais rezultāts valodas prasmēs	Sasniedzamais rezultāts dzīvesprasmēs
<p>Nosauc lietas, kas saistītas ar mācību procesu.</p> <p>Nosauc darbības, ko veic ar skolas lietām: <i>zīmē, raksta....</i></p> <p>Nosauc mācību piederumu skaitu.</p>	<p>Sakārto mācību piederumus, zina, kā palūgt mācību piederumus.</p> <p>Pastāsta, ko dara skolā.</p>
<p>Lieto ēdienu nosaukumus: <i>zupa, kartupeļi, biezputra, kotletes, salāti, saldais ēdiens...</i></p> <p>Nosauc ikdienā lietotos pārtikas produktus: <i>piena produkti, maize, gaļa, augļi, dārzeni ...</i></p> <p>Zina pieklājības frāzes attiecībā uz ēšanu: <i>Labu apetīti!, Paldies!</i></p> <p>Zina, kā pateikt, kas garšo/negaršo.</p>	<p>Jautā par ēdienu. Atsakās, ja nevēlas ēst vai dzert.</p> <p>Novēl labu apetīti.</p> <p>Pastāsta, kas garšo/negaršo/nedrīkst ēst (piemēram, alergīja).</p>
<p>Pastāsta par savu māju/dzīvokli, nosauc istabu skaitu, citas ēkas.</p> <p>Zina atšķirību starp privātmāju un daudzdzīvokļu māju.</p> <p>Nosauc mēbeles un sadzīves priekšmetus.</p> <p>Lieto prievidus: <i>zem, virs, pie, aiz, uz...</i></p> <p>Pastāsta par iedzīvotājiem un dzīvniekiem savā mājā, dzīvoklī.</p> <p>Zina, kā pajautāt par telpu izvietojumu, atbild.</p> <p>Apraksta savu istabu.</p> <p>Nosauc darbības, ko dara mājās, pagalmā, dārzā.</p>	<p>Pastāsta un pajautā par dzīvesvielu.</p> <p>Orientējas telpās un saprot norādījumus par telpām, mēbelēm, aizejot ciemos un uzaicinot ciemiņus pie sevis.</p> <p>Zina, kā pajautāt vai pasniegt nepieciešamo.</p>
<p>Nosauc dažādas sabiedriskas vietas, darbiniekus un zina pateikt, ko katrā vietā dara.</p> <p>Lieto apstākļa vārdus: <i>te, tur, tālu, tuvu.</i></p>	<p>Pastāsta, kur ir bijis vai grib nokļūt, ko tur saticis, ko darījis un redzējis.</p>
<p>Nosauc debespuses – <i>ziemeļi, dienvidi, rietumi, austrumi.</i> Nosauc pārvietošanās veidus, piemēram: <i>iet kājām, braukt ar mašīnu, lidot ar lidmašīnu...</i></p> <p>Lieto apstākļa vārdus: <i>pa labi, pa kreisi, taisni, uz priekšu, atpakaļ, uz augšu, uz leju...</i></p> <p>Nosauc atrašanās vietu.</p> <p><i>Kurā ielā atrodas..?</i></p>	<p>Orientējas gan iekštelpās, gan uz ielas.</p>

Nr.	Tēma un apakštēma	Darba lapa	Stundu skaits	Saturs
4.4.	Transports	37.	1	Sabiedriskā transporta veidi. Atiešanas laiks. Maršruts. Maksa par braucienu. Naudas vienības. Satiksmes drošība.
4.5.	Iepirkšanās	38., 39., 40.	2	Iepirkšanās vietas. Pārtikas un nepārtikas preces. Preces cena. Iepirkšanās kultūra.
5.	Daba		10	
5.1.	Klimats Dabas parādības Dabas teritorijas	41., 42., 43., 44. Dienas- grāmata	3	Latvijas klimats. Dabas parādības. Laika apstākļi. Gaisa temperatūra. Saule, mēness, zvaigznes. Latvijai raksturīgās dabas teritorijas/objekti: jūra, ezeri, upes, pļavas, meži, purvi, kalni u.c.
5.2.	Gadalaiki	45., 46., 47., 48.	3	Četri gadalaiki, gada mēneši. Gadalaiku mijā. Gadalaiku raksturojošās pazīmes: gaisa temperatūra, nokrišņi, norises dabā, dabas parādības – migla, rasa, varavīksne u.c.

Sasniedzamais rezultāts valodas prasmēs	Sasniedzamais rezultāts dzīvesprasmēs
<p>Nosauc sabiedriskā transporta veidus.</p> <p>Zina pajautāt, kā nokļūt kādā vietā.</p> <p>Zina, kā pajautāt transporta biletēs cenu un to nopirkst. Pazīst un nosauc naudas vienības.</p> <p>Nosauc luksofora signālus un vienkāršākās ceļa zīmes.</p>	<p>Patstāvīgi orientējas uz ielas, iegādājas biletī un nokļūst vajadzīgajā vietā.</p> <p>Pazīst naudas vienības.</p>
<p>Nosauc dažādu pārtikas un nepārtikas preču veikalus/nodaļas.</p> <p>Zina, kā noskaidrot informāciju par preci un cenu.</p> <p>Izsaka ar skaitļa vārdiem naudas vienību daudzumu latos un santīmos.</p> <p>Piekļājīgi uzrunā pārdevēju, piemēram:</p> <p><i>Kur var nopirkst...?</i></p> <p><i>Vai jums ir....?</i></p> <p><i>Cik maksā..?</i></p> <p><i>Lūdzu, iedodiet man maisiņu.</i></p>	<p>Atrod nepieciešamo veikalu, pajautā vajadzīgo preci, noskaidro cenu un samaksā vajadzīgo summu.</p> <p>Zina pieklājīgas uzvedības normas veikalā, tirgū u.c.</p>
<p>Pastāsta par laika apstākļiem. Lieto īpašības vārdus laika apstākļu raksturošanai: <i>auksts, karsts, saulains, lietains, vējains, mākoņains...</i></p> <p>Nosauc debesu spīdeklus.</p> <p>Zina, kādi dabas objekti raksturīgi Latvijai. Nosauc katrai dabas teritorijai raksturīgo.</p>	<p>Nosauc, kādi laika apstākļi ir dabā un raksturo tos.</p> <p>Nosaka gaisa temperatūru, izmantojot āra termometru, laika prognozes TV, internetā.</p> <p>Salīdzina klimatu Latvijā un dzimtenē.</p>
<p>Nosauc dabā vērojamo gadalaiku mijus. Apraksta būtiskākās atšķirības un procesus tajos.</p> <p>Saskata un nosauc dabā esošās krāsas, kas raksturīgas katram gadalaikam.</p>	<p>Pastāsta (sarunā un attbildēs) par gadalaiku mijus un procesiem tajos. Nosauc savu mīļāko gadalaiku.</p> <p>Pastāsta par novērojumiem dabā.</p> <p>Salīdzina gadalaikus Latvijā un dzimtenē.</p>

Nr.	Tēma un apakštēma	Darba lapa	Stundu skaits	Saturs
5.3.	Augi Sēnes	49., 50., 51.	2	Latvijas dabā sastopamie savvaļas augi. Dārzos, parkos sastopamie augi. Auga daļas.
5.4.	Dzīvnieki	52. Dienas- grāmata	2	Latvijā sastopamie mājdzīvnieki. Savvaļas dzīvnieki, zivis, putni.
6.	Latvija un mana dzimtene		10	
6.1.	Latvijas ģeogrāfija	53., 54. Dienas- grāmata	2	Latvijas kaimiņvalstis. Baltijas jūra. Latvijas platība. Iedzīvotāju skaits. Latvijas galvaspilsēta. Rīgas ievērojamākās vietas. Latvijas lielākās pilsētas.
6.2.	Latvijas vēsture Latvijas galvaspilsēta	55.,56. Dienas- grāmata	2	Nozīmīgākie notikumi Latvijas vēsturē. Latvijas valsts svētku dienas. Latvijas kultūrvēsturiskie novadi. Latvijas galvaspilsēta.
6.3.	Interesantas vietas Latvijā	57.,58., 59. Dienas- grāmata	2	Interesantākās vietas Latvijā: Sigulda, Tērvete, Kuldīga, Rundāles pils u.c.

Sasniedzamais rezultāts valodas prasmēs	Sasniedzamais rezultāts dzīvesprasmēs
<p>Nosauc raksturīgākos Latvijas augus: kokus, krūmus, ziedus, kā arī sēnes.</p> <p>Nosauc, kas aug mežā, pļavā, dārzā, parkos. Pastāsta par tuvākās apkārtnes dabas ainavu un nosauc tajā esošos dabas objektus.</p> <p>Nosauc auga daļas: stumbris, lapas, sakne, zieds, auglis.</p>	<p>Pastāsta par augiem, kuri aug pie mājas, skolas, pilsētas parkā, laukos.</p> <p>Pastāsta par dzimtenes augu valsti.</p>
<p>Nosauc Latvijā biežāk sastopamos mājdzīvniekus un savvaļas dzīvniekus, putnus, zivis.</p> <p>Nosauc dzīvnieku ķermenę daļas.</p>	<p>Nosauc un salīdzina Lavijas un dzimtenes dzīvnieku valsti.</p>
<p>Nosauc valstis pasaules un Eiropas kartē, nosauc Latvijas kaimiņvalstis.</p> <p>Atrod un nosauc Baltijas jūru.</p> <p>Īsumā pastāsta par Latviju: zina Latvijas platību, iedzīvotāju skaitu un lielākās pilsētas.</p> <p>Nosauc Latvijas galvaspilsētu un ievērojamākās vietas Vecrīgā.</p> <p>Salīdzina datus par Latviju un savu dzimteni.</p>	<p>Sarunā pastāsta par Latviju un savu valsti.</p> <p>Saprot, ka Rīga ir Joti sena pilsēta, pazīst tās ievērojamākās vietas.</p>
<p>Nosauc nozīmīgākos Latvijas vēstures notikumus, kas saistīti ar valsts svētku dienām. Pastāsta par Latvijas kultūrvēsturiskajiem novadiem: <i>Latgali, Kurzemi, Zemgali, Vidzemi</i>.</p>	<p>Zina Latvijas vēstures nozīmīgākos notikumus.</p> <p>Salīdzina Latvijas un dzimtenes vēsturi.</p>
<p>Nosauc Latvijas un savas valsts interesantākās vietas. Pastāsta par interesantākajām vietām savā dzimtenē.</p>	<p>Saskata, ar ko Latvija atšķiras no citām valstīm. Pastāsta, kādas vietas gribētu apskatīt.</p>

Nr.	Tēma un apakštēma	Darba lapa	Stundu skaits	Saturs
6.4.	Ievērojami un populāri cilvēki Latvijā	60. Dienasgrāmata	2	Ievērojamākie valsts darbinieki. Ievērojamākie rakstnieki, mākslinieki. Populārākie sportisti, mūziķi, dejotāji.
6.5.	Nacionālie simboli	Dienasgrāmata		Latvijas karogs. Latvijas valsts valoda. Latvijas ģerbonis. Latvijas himna. Latvijas nauda.

Sasniedzamais rezultāts valodas prasmēs	Sasniedzamais rezultāts dzīvesprasmēs
<p>Nosauc Latvijas ievērojamākos valsts darbiniekus: prezidentu, premjerministru.</p> <p>Nosauc Latvijas ievērojamākos rakstniekus, māksliniekus.</p> <p>Nosauc Latvijas populārākos sportistus, mūziķus, dejotājus.</p>	<p>Nosauc ievērojamākos Latvijas un dzimtenes cilvēkus.</p>
<p>Pazīst Latvijas karogu un nosauc tā krāsas.</p> <p>Pazīst un nosauc Latvijas ģerboni.</p> <p>Zina Latvijas himnas vārdus.</p> <p>Nosauc Latvijas naudas vienības.</p> <p>Nosauc un īsumā pastāsta par Latvijas un savas valsts simboliem.</p>	<p>Pazīst Latvijas valsts simbolus.</p>

MĀCĪBU DARBA PLĀNOŠANA**1. ES UN CITI**

Apakštēma	1.1. Iepazīšanās
Jautājumi ierosmei	<p><i>Kas tu esi? Kā tevi sauc? Kāds ir tavs vārds, uzvārds?</i> <i>Kā sauc tavu mammu? Kā sauc tavu tēvu?</i> <i>No kurienes tu esi? Kur tu dzīvo?</i> <i>Cik tev gadu? Cik gadu ir tavai mammai (tētim, māsai, brālim u.c.)?</i> <i>Kāda ir tava adrese?</i> <i>Kāds ir tavs tālruņa numurs?</i> <i>Kur meklēt palīdzību, ja noticis nelaimes gadījums?</i> <i>Kā šo sauc/saka latviski?</i> <i>Vai nevajag palīdzēt?</i></p>
Darba lapas	<p>2., 3., 4., 5. Dienasgrāmata</p>
Skolēna un skolotāja sadarbība	<p>Kopīgi apgūst, kā sniegt nepieciešamo informāciju par sevi, iepazīstināt ar sevi, pastāstīt par sevi, kā veidot savu dienasgrāmatu.</p> <p>Uzdevumi darba lapu apakšā domāti skolēnu pašpārbaudei. Šīs darba lapas ieteicams papildināt ar dažādām spēlēm.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Skolēni pāri vai grupā iepazīstas viens ar otru. 2. Skolēni stāv aplī, pirmais skolēns saka: „Mani sauc Jānis. Kā tevi sauc?” Otrais skolēns: „Mani sauc Arnis”, tad otrs skolēns saka trešajam: „Mani sauc Arnis, manu draugu sauc Jānis. Kā tevi sauc?” 3. Visi skolēni sastājas aplī. Vadītājam rokās ir bumba. Viņš met bumbu vienam dalībniekam, pirms tam ar acu kontaktu vienojoties, ka met tieši viņam. Metot bumbu, vadītājs jautā: „Kā tevi sauc?” (iespējams uzdot citus jautājumus „Cik tev gadu?”, „Kā sauc tavu draugu?” utt.) Nākamais dalībnieks dara to pašu. 4. Iespējams piedāvāt lomu spēli ar kartītēm. Skolēniem ir piedāvātas trīs kartītes ar sejiņām (bēdīga, nopietna, smaidīga). Viens skolēns jautā: „Kā tev klājas?”, otrs rāda, piemēram, smaidīgo sejiņu un atbild: „Man klājas labi!” 5. Pagatavo leļļu teātri/televizorū (no lielas kastes), lelles leļļu teātrim (uz kociņiem), izspēlē sarunāšanos un iepazīšanos.

	<p>6. Uzzīmē un izgriež ģimenes locekļu figūriņas, sakārto laika līnijā, sākot no vecākā ģimenes locekļa. Pagatavo savu/ģimenes locekļu vizītkartes.</p> <p>7. Ģimene ciemojas skolā, un bērns ar to iepazīstina citus.</p> <p>8. Izmanto apgūtās frāzes, lai iepazītos ar citiem bērniem skolā, pagalmā.</p> <p>9. Veido plakātu par sevi (vārds, no kurienes esmu atbraucis, mana ģimene). Var papildināt vēlāk ar jaunu informāciju.</p> <p>10. Pagatavo savu/ģimenes locekļu/draugu identifikācijas (akreditācijas) kartītes ar informāciju par sevi.</p> <p>11. Pagatavo savu adresu un telefonu grāmatiņu. Papildina, iegūstot jaunus draugus.</p> <p>12. Sagatavo palīdzības tālruņu kartīti, uzlīmē uz cietāka papīra, aplīmē ar līmpapīru, nēsā ikdienā somā. Otru pieliek mājās pie ledusskapja.</p> <p>13. Izmanto rotaļu telefonu, lai izspēlētu telefona numurus. Izmanto palīdzības saukšanai nepieciešamās frāzes. Iesaista klasesbiedrus.</p>
Apakštēma	1.2. Sasveicināšanās
Jautājumi ierosmei	<p><i>Kā sasveicināties no rīta, dienā, vakarā?</i></p> <p><i>Kā pieklājīgi palūgt un pateikties?</i></p> <p><i>Kā tu jūties?</i></p>
Darba lapas	6.
Skolēna un skolotāja sadarbība	<p>1. Darba lapu var izmantot, lai iepazīstinātu skolēnus ar dienas dalījumu un pieklājības frāzēm.</p> <p>2. Šo lapaspusi var izmantot arī turpmāk, kad skolēns aizmirst, kā ir jāsasveicinās vai jāatvadās, kā arī iegūstot tēmu „diemas režīms”.</p> <p>3. Var izmantot dziesmu: „Labu rītu saka saule, Labu rītu saka vējš. Labu rītu, labu rītu Visiem vēlam arī mēs!”</p> <p>4. Skolotājs pastiprināti mudina bērnu lietot apgūtās sasveicināšanās un pieklājības frāzes ikdienas situācijās.</p>

Apakštēma	1.3. Mans un citu cilvēku izskats Apģērbs
Jautājumi ierosmei	<i>Kā sauc cilvēka ķermeņa daļas? Kādu apģērbu valkāju? Kas tev mugurā? Kas man sāp?</i>
Darba lapas	7., 8.
Skolēna un skolotāja sadarbība	<p>Nosauc uzņīmētās lietas, iemācās vārdus. Atrod un/vai atzīmē prasītās lietas.</p> <ol style="list-style-type: none"> Spēle „Lūdzu”. Skolotājs klases vai skolēna priekšā veic dažādas kustības un lūdz, lai skolēni atkārto. Atkārtot drīkst tikai tad, ja skolotājs pasaka vārdu „lūdzu”. Piemēram, „Lūdzu, rokas augšā!”, „Lūdzu, rokas pie vēdera” utt. Tie skolēni, kuri atkārto kustības arī tad, kad nav vārda „lūdzu”, zaudē. Spēlējot šo spēli, iespējams atkārtot par visām ķermeņa daļām. Spēli var izmantot arī, apgūstot 8. darba lapas saturu. Lai nostiprināto apgūtos vārdus, skolotājs var uzrakstīt dažādas zilbes, skolēnam no dotajām zilbēm jāveido vārdi, piemēram, au-; gal-; -sis; -va (ausis, galva). Var piedāvāt apli, tad saukt dažādas ķermeņa daļas (deguns, acis, mati utt.), skolēns zīmē. Spēle „Uzmini nu!”. Viens spēles dalībnieks apraksta kādu klātesošu personu (apģērbs), pārējie min vārdu. Lomu spēle „Pie ārsta”, pastāsta, kas sāp. Sagatavo lielas papīra lelles – apvelk savu/citu bērnu ķermenī uz lielas lapas (tapetes), „apģērbj”, izkrāsojot apģērbu vai uzlīmējot auduma gabaliņus. Mutiski izstāsta par katru figūru. Veido modes katalogus no žurnālu izgriezumiem. Organizē modes skati, kur katrs saģērbjas un pastāsta par savu apģērbu.

2. ES UN MANA GIMENE

Apakštēma	2.1. Ģimene
Jautājumi ierosmei	<p><i>Kas ir manā ģimenē?</i> <i>Cik cilvēku ir manā ģimenē?</i> <i>Kā sauc manus vecākus, radiniekus ...?</i> <i>Cik gadu ir man un maniem ģimenes locekļiem?</i> <i>Cik gadu ir tavam tētim...?</i> <i>Ar ko nodarbojas mani ģimenes locekļi?</i> <i>Ko tavs brālis dara?</i></p>
Darba lapas	<p>9., 10. Dienasgrāmata</p>
Skolēna un skolotāja sadarbība	<p>Skolēni stāsta par savu ģimeni, nosauc ģimenes locekļus. Zina valodas modeļus <i>es esmu ...</i>, <i>man ir ...</i>,</p> <ol style="list-style-type: none"> Atnes ģimenes fotogrāfiju vai foto albumu, stāsta par ģimenes locekļiem. Savā dienasgrāmatā ielīmē ģimenes foto. Pagatavo ģimenes koku, kur var ierakstīt ģimenes locekļu vārdus un vecumu. Mēmajs šovs – attēlo dažādus mājas darbus, jānosauc ģimenes loceklis, kurš dara šo darbu.
Apakštēma	2.2. Dienas režīms
Jautājumi ierosmei	<p><i>Kāda šodien diena/mēnesis/gads?</i> <i>Ko es daru katra dienu?</i> <i>Kādas ir ēdienreizes?</i> <i>Cik ir pulkstenis?</i> <i>Cikos sākas/beidzas ...?</i></p>

MĀCĪBU DARBA PLĀNOŠANA

Darba lapas	11., 12., 13., 14., 15., 16.																																																																																																																																				
Skolēna un skolotāja sadarbība	<p>Zina nedēļas dienas, tās nosauc. 12. darba lapas uzdevumā <i>Atrodi nedēļas dienas!</i> pareizā burtu kombinācija (darba lapā norādīts nepareizi).</p> <table border="1" data-bbox="312 300 902 604"> <tr><td>B</td><td>V</td><td>T</td><td>D</td><td>R</td><td>E</td><td>A</td><td>S</td><td>L</td><td>O</td><td>B</td><td>T</td></tr> <tr><td>P</td><td>I</td><td>R</td><td>M</td><td>D</td><td>I</td><td>E</td><td>N</td><td>A</td><td>T</td><td>O</td><td>K</td></tr> <tr><td>S</td><td>K</td><td>E</td><td>N</td><td>R</td><td>T</td><td>A</td><td>D</td><td>A</td><td>R</td><td>B</td><td>N</td></tr> <tr><td>V</td><td>L</td><td>Š</td><td>M</td><td>F</td><td>D</td><td>A</td><td>E</td><td>L</td><td>D</td><td>A</td><td>H</td></tr> <tr><td>Ē</td><td>Ļ</td><td>D</td><td>U</td><td>D</td><td>U</td><td>D</td><td>Z</td><td>M</td><td>I</td><td>D</td><td>G</td></tr> <tr><td>T</td><td>C</td><td>E</td><td>T</td><td>U</td><td>R</td><td>T</td><td>D</td><td>I</td><td>E</td><td>N</td><td>A</td></tr> <tr><td>D</td><td>V</td><td>E</td><td>D</td><td>M</td><td>G</td><td>N</td><td>B</td><td>G</td><td>N</td><td>G</td><td>H</td></tr> <tr><td>I</td><td>T</td><td>R</td><td>E</td><td>Š</td><td>D</td><td>I</td><td>E</td><td>N</td><td>A</td><td>Ē</td><td>Ā</td></tr> <tr><td>E</td><td>P</td><td>I</td><td>E</td><td>K</td><td>T</td><td>D</td><td>I</td><td>E</td><td>N</td><td>A</td><td>C</td></tr> <tr><td>N</td><td>E</td><td>S</td><td>E</td><td>S</td><td>T</td><td>D</td><td>I</td><td>E</td><td>N</td><td>A</td><td>Ī</td></tr> <tr><td>A</td><td>D</td><td>I</td><td>E</td><td>N</td><td>A</td><td>S</td><td>G</td><td>O</td><td>T</td><td>I</td><td>N</td></tr> </table> <p>Orientējas laika telpā (šodien, vakar, rīt). Katru mācību dienu ieteicams sākt ar jautājumiem <i>Kura nedēļas diena ir šodien?</i> <i>Kura nedēļas diena bija vakar?</i> <i>Kura nedēļas diena būs rīt?</i></p> <p>Zina valodas modeļus: <i>šodien ir ..., vakar bija ..., rīt būs ...</i>. Ieteicams palielināt pulksteņa attēlu, lai skolēni varētu vingrināties nosaukt pulksteņa laikus. Atbild uz jautājumiem <i>Cikos? No cikiem?</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pagatavo savu mēneša kalendāru, ieraksta mēnesi, dienas, datumus. Katru dienu nosauc, atzīmē ūpašus notikumus savā dzīvē – dzimšanas dienas, pulciņu nodarbiņas. 2. Pagatavo pulksteņa modeli ar kustīgiem rādītājiem, jautā un rāda laiku. 3. Pagatavo dienas režīma kartītes ar atbilstošiem zīmējumiem, katru dienu atbilstoši sakārto. 	B	V	T	D	R	E	A	S	L	O	B	T	P	I	R	M	D	I	E	N	A	T	O	K	S	K	E	N	R	T	A	D	A	R	B	N	V	L	Š	M	F	D	A	E	L	D	A	H	Ē	Ļ	D	U	D	U	D	Z	M	I	D	G	T	C	E	T	U	R	T	D	I	E	N	A	D	V	E	D	M	G	N	B	G	N	G	H	I	T	R	E	Š	D	I	E	N	A	Ē	Ā	E	P	I	E	K	T	D	I	E	N	A	C	N	E	S	E	S	T	D	I	E	N	A	Ī	A	D	I	E	N	A	S	G	O	T	I	N
B	V	T	D	R	E	A	S	L	O	B	T																																																																																																																										
P	I	R	M	D	I	E	N	A	T	O	K																																																																																																																										
S	K	E	N	R	T	A	D	A	R	B	N																																																																																																																										
V	L	Š	M	F	D	A	E	L	D	A	H																																																																																																																										
Ē	Ļ	D	U	D	U	D	Z	M	I	D	G																																																																																																																										
T	C	E	T	U	R	T	D	I	E	N	A																																																																																																																										
D	V	E	D	M	G	N	B	G	N	G	H																																																																																																																										
I	T	R	E	Š	D	I	E	N	A	Ē	Ā																																																																																																																										
E	P	I	E	K	T	D	I	E	N	A	C																																																																																																																										
N	E	S	E	S	T	D	I	E	N	A	Ī																																																																																																																										
A	D	I	E	N	A	S	G	O	T	I	N																																																																																																																										
Apakštēma	2.3. Brīvais laiks																																																																																																																																				
Jautājumi ierosmei	<p><i>Ko dara mana ģimene brīvdienās?</i> <i>Ko dara brīvdienās cilvēki pilsētā un ko – laukos?</i> <i>Ko dara bērni pēc stundām?</i> <i>Kādi pulciņi ir skolā?</i> <i>Kā izklaidēties? Ko darīt, ja ārā līst?</i> <i>Kas tev patīk? Vai tev patīk...?</i></p>																																																																																																																																				

Darba lapas	17. Dienasgrāmata
Skolēna un skolotāja sadarbība	<p>Var atnest attēlus, kuros ir uzzīmētas dažādas nodarbošanās. Leksikas nostiprināšanai var spēlēt „Mēmo šovu”, kur skolēniem jāmin, ko dara klasesbiedrs. Apspriest, ko var darīt brīvajā laikā.</p> <p><i>Var braukt uz kino, iet uz teātri...</i></p> <p>Jautāt par pulciņu nodarbības/pasākuma/... dienu un norises laiku.</p> <p><i>Cikos sākas...? Cikos beidzas...? Kurās dienās tev ir nodarbības?</i></p> <p>Izmanto apgūtās frāzes, lai pastāstītu par saviem iespaidiem. Papildina savu dienasgrāmatu.</p>
Apakštēma	2.4. Ģimenes svētki
Jautājumi ierosmei	<p><i>Kādus svētkus svin manā ģimenē?</i></p> <p><i>Kā svin svētkus manā ģimenē?</i></p> <p><i>Ko dara dzimšanas dienā?</i></p> <p><i>Kādas dāvanas dāvina ģimenes locekļiem?</i></p>
Darba lapas	18.,19. Dienasgrāmata
Skolēna un skolotāja sadarbība	<p>Ieteicams izmantot kalendāru ar vārda dienām, runāt par 22. maiju (visu citu kalendārā neievietoto vārdu diena).</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Gatavo apsveikumus un dāvanas klasesbiedriem, apsveic. 2. Visa gada garumā svin dažādus svētkus (Ziemassvētkus, Lieldienas). Bērns un viņa ģimene iepazīstina ar savām tradīcijām (ēdiens, spēles, rotājumi). 3. Ieteicams mācīties: <ul style="list-style-type: none"> ● pieņemt ielūgumu ciemos/ pickrist ierasties ciemos <i>Paldies! Es atnākšu, būšu.</i> ● atteikties ierasties ciemos, minot vienkāršu iemeslu <i>Es neatnākšu, jo braukšu uz laukiem. Es nebūšu, tāpēc ka...</i> ● pateikties par viesmīlību <i>Paldies, bija ļoti patīkami! Bija interesanti!</i>

3. MANA SKOLA

Apakštēma	3.1. Skolas telpas
Jautājumi ierosmei	<p><i>Kādas telpas ir skolā? Kas strādā skolā?</i> <i>Kurā klasē es mācos? Kurā stāvā atrodas mana klase/garderobe utt.? Kurā klasē tu mācies?</i> <i>Kas ir klases telpā?</i> <i>Kas ir skolā?</i> <i>Ko es skolā mācos?</i></p>
Darba lapas	<p>20., 21., 22., 23. Dienasgrāmata</p>
Skolēna un skolotāja sadarbība	<p>Lai iepazīstinātu bērnu ar visām skolas telpām un cilvēkiem, kas tajās strādā, vispirms noteikti jāiet ekskursijā pa skolu. Lai atkārtotu apgūto, izmanto darba lapu uzdevumus. Skolēns apgūst vārdu krājumu par klases iekārtojumu.</p> <ol style="list-style-type: none"> Uzzīmē skolas plānu, iezīmē klases un to nosaukumus, skolotāja vārdu. Skolotājs uzdod aiznest kādu ziņu vai priekšmetu uz citu telpu citam skolotājam/skolas darbiniekam. Papildina savu dienasgrāmatu.
Apakštēma	3.2. Skolas ikdiena
Jautājumi ierosmei	<p><i>Kādus mācību priekšmetus tu mācies?</i> <i>Kāds ir tavas stundu saraksts?</i> <i>Cik gara ir mācību stunda?</i> <i>Kuri mācību priekšmeti tev patīk/nepatīk?</i> <i>Kādas īpašības ir tavam draugam?</i></p>
Darba lapas	<p>24., 25., 26., 27. Dienasgrāmata</p>
Skolēna un skolotāja sadarbība	<p>Skolotājam vajadzētu atcerēties, ka visu laiku jāmudina skolēns izteikt savu attieksmi (patīk/ nepatīk) pret darbībām mācību priekšmetu stundās, lai vairāk pievērstos tieši tam, kas bērnam visvairāk padodas (piemēram, zīmēt), lai iedrošinātu tieši adaptācijas sākumposmā.</p> <ol style="list-style-type: none"> Lai apgūtu īpašības vārdus un to saīdzināmās pakāpes, varētu iesaistīt klasesbiedrus aktīvā darbībā, piem., nostādīt visus vienā rindā, sākot ar garāko skolēnu vai otrādi. Pagatavo sev stundu saraksta kartītes, kuras katru dienu atbilstoši sakārto (uz sienas, tāfeles). Pievieno stundu sākuma un beigu laiku. Papildina savu dienasgrāmatu.

Apakštēma	3.3. Skolas piederumi
Jautājumi ierosmei	<i>Kādi mācību piederumi nepieciešami skolā? Kam paredzēti dažādi mācību līdzekļi? Vai tev ir? Cik tev ir?</i>
Darba lapas	28.
Skolēna un skolotāja sadarbība	<p>1. Izmanto īstus mācību piederumus, iepazīstina praktiski, kādas funkcijas katrs no tiem veic. Katru vārdu skaļi izrunā.</p> <p>2. Pie piederumiem var piestiprināt zīmīti ar nosaukumu.</p> <p>3. Veido kolāžu ar attēliem/zīmējumiem un piederumu nosaukumiem.</p>
Apakštēma	3.4. Mana ēdienkarte
Jautājumi ierosmei	<i>Kādas ir skolas ēdienreizes? Kādi ir biežāk lietotie pārtikas produkti? Kas man garšo/negaršo? Ko ēd/dzer manā ģimenē? Kas garšo/negaršo maniem ģimenes locekļiem? Kā pieklājīgi palūgt un pateikties?</i>
Darba lapas	29.
Skolēna un skolotāja sadarbība	<p>1. Izveido ēdienkartī (kafejnīcāi, skolas ēdnīcāi, ģimenei).</p> <p>2. Pieraksta savu ēdienkartī vienas nedēļas garumā (brokastis, pusdienas, vakariņas).</p> <p>3. Lomu spēle „Kafejnīcā”, lai apgūtu vārda krājumu, pieklājības frāzes.</p>

4. MĀJĀS UN UZ IELAS

Apakštēma	4.1. Mājas
Jautājumi ierosmei	<p><i>Kur tu dzīvo (pilsētā/laukos/ciematā)?</i> <i>Vai tu dzīvo mājā vai dzīvoklī?</i> <i>Vai jums ir kādas citas ēkas – šķūnis, garāža, kūts...?</i> <i>Vai jūsu mājai ir pagalms? Vai jums ir dārzs?</i> <i>Cik istabas ir tavā mājā/dzīvoklī?</i> <i>Kādas istabas ir tavā mājā/dzīvoklī?</i> <i>Vai tev ir sava istaba?</i> <i>Kādas mēbeles ir tavā guļamistabā/...? Kādi priekšmeti atrodas katrā istabā?</i> <i>Kas atrodas tavā pagalmā? Ko tu dari pagalmā?</i> <i>Kur vēl tu spēlējies?</i> <i>Kas aug jūsu dārzā?</i> <i>Kas atrodas šķūnī...?</i> <i>Kas dzīvo jūsu mājā/dzīvoklī (cilvēki un dzīvnieki)?</i> <i>Kas dzīvo jūsu kūti?</i></p>
Darba lapas	30., 31., 32., 33., 34.
Skolēna un skolotāja sadarbība	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dzīvokļa/mājas plānu (31. darba lapa) var palielināt, lai tajā varētu ielīmēt mēbeles no nākamās darba lapas. Var izveidot bērna mājoklim atbilstošu plānu uz atsevišķas lapas. Var piezīmēt vai ielīmēt papildu mēbeles, ja nepieciešams. 2. Domino kartītes (33. un 34. darba lapa) izgriež un „nostiprina”, pielīmējot uz kartona, aplīmējot ar līmpapīru vai laminējot. Spēlē tāpat kā Domino. Katru vārdu izrunā, var iesaistīt frāzē vai teikumā. Kad spēle apgūta, var spēlēt patstāvīgi ar klases biedriem. 3. Atnes savas mājas un istabu fotogrāfijas, kuras izmanto, lai izveidotu savas mājas/dzīvokļa/istabu aprakstu mutvārdos vai rakstiski. Var priekšmetiem pierakstīt nosaukumus. 4. Izveido savas mājas/istabas skici vai zīmējumu. 5. Izveido savas mājas/dzīvokļa modeli ar mēbelēm kurpjus kastē. Pievieno priekšmetu nosaukumus. Mēbeles var gatavot no papīra, kociņiem, plastilīna utt. Pagatavotajos zīmējumos vai modeļos izmanto mājas mīluļa (piem., suņa, kaķa) figūriņu, lai vingrinātos, lieto prievārdus: <i>zem, virs, pie, aiz, uz...</i> 6. Stāsta vai rakstiski veido savu mājokļa aprakstu.

	<p>7. Mīldzīvnieku albums/plakāts, grāmatiņa no fotogrāfijām, zīmējumiem vai izgrieziem attēliem. Atbilstoši uzraksti. Bērna mīldzīvnieciņa izpēte, apraksts utt. Rotaļu mīldzīvnieku kolekcija (varēs izmantot, spēlējot veikalus). Ja iespējams, var šo dzīvnieku arī atnest uz skolu.</p> <p>8. Lomu spēles „Ejam ciemos!”, „Klāsim galdu!”. Var izmantot rotaļu mājas. Galda klāšana viesim un cienāšanās. Var izmantot, ja klasē tiek svinēti kādi svētki un ēsts cienasts. Izmanto īstus galda piederumus.</p>
Apakštēma	4.2. Sabiedriskās vietas
Jautājumi ierosmei	<i>Ko tu dari veikalā/pastā...?</i> <i>Kas strādā katrā vietā?</i> <i>Kas atrodas veikalā/pastā...?</i> <i>Kurā ielā atrodas..?</i>
Darba lapas	35.
Skolēna un skolotāja sadarbība	Spēle „Mēmais šovs”: kāds attēlo darbību un skolēns atmin profesiju. Veido sarunu par ģimenes locekļu nodarbošanos, profesiju.
Apakštēma	4.3. Pārvietošanās
Jautājumi ierosmei	<i>Kur atrodas....?</i> <i>Kā es varu aiziet uz veikalu..?</i> <i>Cik tālu līdz...?</i>
Darba lapas	36.
Skolēna un skolotāja sadarbība	<p>1. Palielina darba lapā doto karti, nostiprina uz kartona, aplīmē ar līmpapīru. Pagatavo papīra lellītes vai izmanto mazas cilvēku figūriņas (Lego, Kinderolu figūriņas).</p> <p>Spēlējot spēli, kartē kopā ar skolotāju vai klasesbiedru, lieto apstākļa vārdus: <i>pa labi, pa kreisi, taisni, uz priekšu, atpakaļ, uz augšu, uz leju...</i></p> <p>2. Uz rūtiņu lapas iekrāso lauciņus atbilstoši komandām (piemēram, <i>trīs pa labi, četras uz augšu</i>).</p>

	<p>3. „Komandē robotu/rotāļlietu!” – dod komandas pārvietoties pa labi, pa kreisi, taisni, uz priekšu, atpakaļ, uz augšu, uz leju... Skolotājs un bērns mainās lomām – bērns dod komandu, izpilda skolotājs.</p> <p>4. Izveido savu karti. Izdomā ielu nosaukumus.</p> <p>5. Pastaigā pa tuvējo apkārtni, izveido karti un ieraksta īstos ielu nosaukumus, sabiedriskās vietas. Var piedalīties visi bērni!</p> <p>6. Spēļu laukumā izveido iedomātu karti un pārvietojas pa to.</p>
Apakštēma	4.4. Transports
Jautājumi ierosmei	<p><i>Kā aizbraukt uz...?</i> <i>Kā var noklūt...?</i> <i>Ar ko var aizbraukt līdz..?</i> <i>Cikos atiet...? No kurienes atiet....?</i> <i>Cik maksā biļete?</i> <i>Kur var šķērsot ielu? Kad ielu šķērsot ir drošāk?</i> <i>Kāda gaisma ir luksoforā?</i></p>
Darba lapas	37.
Skolēna un skolotāja sadarbība	<p>1. Izgriež darba lapā uzzīmētos transporta līdzekļus.</p> <p>2. Izmanto iepriekš sagatavoto karti, lai pārvietotos pa ielām ar dažādiem transporta veidiem.</p> <p>3. Pagatavo transporta līdzekļu bilžu grāmatu, pieraksta to nosaukumus.</p> <p>4. Izveido krustvārdu mīklu, izmantojot transporta līdzekļu nosaukumus.</p> <p>5. Savāc izlietotas transporta biļetes vai pagatavo rotaļu biļetes un e-talonus. Lomu spēle „Tramvajā/vilcienā”.</p> <p>6. Pastaigā apskata autobusa/tramvaja/vilcienu sarakstu. Jautā un atbild par atiešanas laiku. Izveido sarakstu. Bērns izveido savu transporta līdzekļu sarakstu, ja pats lieto kādu sabiedrisko transportu ikdienā.</p> <p>7. Pagatavo luksofora gaismas signālus un spēlē ielu šķērsošanu.</p>

Apakštēma	4.5. Iepirkšanās
Jautājumi ierosmei	<p><i>Kur var nopirkt...?</i> <i>Vai jums ir....?</i> <i>Cik maksā..?</i> <i>Vai jūs, lūdzu, iedotu / pasniegtu man...?</i></p>
Darba lapas	38., 39., 40.
Skolēna un skolotāja sadarbība	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sakopē pēc vajadzības spēļu naudu (uz cietāka papīra), izgriež. Var izkrāsot atbilstošās krāsās. 2. Izveido dažādus „veikalus”, piemēram, zooveiku (izmanto iepriekš savāktās mīldzīvnieku rotālietas), apgērbu veikalu, pārtikas veikalu. Pagatavo cenu zīmes un izmanto pagatavoto spēļu naudu. Spēlē „Iepirkšanos.” Iesaista klasesbiedrus. 3. Sagatavo iepirkšanās sarakstus dažādiem veikaliem.

5. DABA

Apakštēma	5.1. Klimats Dabas parādības Dabas teritorijas
Jautājumi ierosmei	<p>Vai šodien ārā spīd saule? Vai laiks ir silts/auksts?</p> <p>Kāds laiks bija vakar? Kāds šajā nedēļā?</p> <p>Vai ziema bija auksta?</p> <p>Vai tavā dzimtenē ir silts laiks vai auksts?</p> <p>Kādas dabas parādības tu vari nosaukt?</p> <p>Kādas tu esi vērojis savā dzimtenē?</p> <p>Kādas ir raksturīgas Latvijas dabā?</p> <p>Vai tu esi redzējis varavīksni?</p> <p>Kādas krāsas ir varavīksnei?</p> <p>Vai tavā dzimtenē arī ziemā ir sniegs?</p> <p>Kā tu raksturotu sniegu/miglu/negaisu?</p>
Darba lapas	41., 42., 43., 44. Dienasgrāmata
Skolēna un skolotāja sadarbība	<ol style="list-style-type: none"> Veic ekskursiju dabā: saruna, skaidrojums, jautājumi un atbildes. Praktiski demonstrē termometru un kopā ar skolotāju nosaka gaisa temperatūru. Skolotājs var demonstrēt sagatavotus materiālus, kuros tieši atspoguļota Latvijas dabas daudzveidība, fotogrāfijas, prezentācijas. Salīdzinājumam ieteicams atlasīt to valstu dabas attēlus, kuras pārstāv skolēni. Papildina savu dienasgrāmatu.
Apakštēma	5.2. Gadalaiki
Jautājumi ierosmei	<p>Kādi gadalaiki ir Latvijā?</p> <p>Kā tie seko viens otram?</p> <p>Kādas pazīmes raksturīgas ziemai, pavasarim, vasarai, rudenim (gaisa temperatūra, nokrišņi, norises dabā, dabas parādības – migla, rasa, varavīksne u.c.)?</p> <p>Kādas krāsas dabā raksturīgas katram gadalaikam?</p> <p>Kurš gadalaiks tev patīk/nepatīk?</p>
Darba lapas	45., 46., 47., 48.
Skolēna un skolotāja sadarbība	1. Ekskursija dabā, lai bērns pats praktiski iepazīst dabas apstākļus. Saruna, skaidrojums, jautājumi un atbildes.

	<p>2. Darba lapās blakus krāsojamiem objektiem var pierakstīt to nosaukumus.</p> <p>3. Skolotājs demonstrē sagatavotus materiālus, kuros tieši atspoguļota Latvijas dabas daudzveidība, fotogrāfijas, prezentācijas. Salīdzinājumam ieteicams atlasīt to valstu dabas attēlus, kuras pārstāv skolēni.</p> <p>4. Var izmantot plenēru dabā attiecīgā gadalaika vizualizēšanai (skolēns zīmē dabas ainavas).</p>
Apakštēma	5.3. Augi Sēnes
Jautājumi ierosmei	<p><i>Kādi augi sastopami Latvijas dabā (koki, krūmi, ziedi, sēnes, sūnas)?</i></p> <p><i>Kas aug mežā, plavā, dārzā, parkos?</i></p> <p><i>Kāda ir koka (saknes, stumbrs, zari, lapas), zieda (sakne, kātiņš, zieds, lapas) uzbūve?</i></p> <p><i>Kādas ogas ir mežā, kādas ogas un augļi dārzos?</i></p> <p><i>Kādas ogas, augļi un dārzeņi tev garšo/negaršo?</i></p>
Darba lapas	49., 50., 51.
Skolēna un skolotāja sadarbība	<p>1. Pastaiga, kuras laikā fotografē un savāc augus.</p> <p>2. Veido tuvākās apkārtnes augu herbāriju.</p> <p>3. Saruna, skaidrojums, īpašu uzmanību pievēršot indīgiem augiem, no kuriem jāsargās, piemēram, mušmire, latvānis u.c.</p> <p>4. Salīdzina, kādi augi aug skolēna dzimtenē.</p>
Apakštēma	5.4. Dzīvnieki
Jautājumi ierosmei	<p><i>Kādus dzīvniekus tu vari nosaukt?</i></p> <p><i>Kuri no tiem dzīvo mežā, kuri mājās?</i></p> <p><i>Kādi dzīvnieki ir tavā dzimtenē?</i></p> <p><i>Vai vari nosaukt kādu lielāko/mazāko dzīvnieku, kuru tu zini? Kādus dzīvniekus tu zini Latvijā? Vai vari tos raksturot?</i></p> <p><i>Kādus putnus tu esi redzējis sev tuvā apkārtnē, kādus – laukos, mežā?</i></p>

Darba lapas	52. Dienasgrāmata
Skolēna un skolotāja sadarbība	<ol style="list-style-type: none">1. Ieteicama mācību ekskursija un izziņu takas uz kādu no dabas parkiem, kurā tieši vērojami Latvijai raksturīgie dzīvnieki un putni (Līgatnes, Kalvenes, Laumas vai citi dabas parki).2. Fotografē un iegūtos attēlus sistematizē albumā, savā dienasgrāmatā.3. Skolotājs var demonstrēt sagatavotus materiālus, kuros tieši atspoguļota Latvijas dabas daudzveidība (dzīvnieki, putni, kukaiņi, zivis), fotogrāfijas, prezentācijas.4. Salīdzinājumam var atlasīt to valstu faunas dabas attēlus, kuras pārstāv skolēni.

6. LATVIJA UN MANA DZIMTENE

Apakštēma	6.1. Latvijas ģeogrāfija
Jautājumi ierosmei	<p><i>Kur atrodas Latvija? Kas ir Latvijas kaimiņvalstis? Kādas valstis tu vēl vari nosaukt? Pie kuras jūras atrodas Latvija? Kāda ir Latvijas platība? Cik iedzīvotāju dzīvo Latvijā? No kādas valsts esи tu? Kas ir tavas valsts galvaspilsēta? Cik iedzīvotāju dzīvo tavā valstī? Kādā valodā(s) runā tavā valstī?</i></p>
Darba lapas	53., 54. Dienasgrāmata
Skolēna un skolotāja sadarbība	<ol style="list-style-type: none"> Pagatavo savas valsts „pasi” ar atbilstošu informāciju, ko mācoties papildina. Iesaista ģimeni. Izmanto fotogrāfijas, papildina savu dienasgrāmatu. Atrod kartē visus svarīgos nosaukumus. No plastilīna, citiem materiāliem veido Latvijas teritorijas formu, kalnus, ezerus utt. Iespauž karodziņus ar lielāko pilsētu nosaukumiem. Ekskursija pa Vecrīgu. Fotografē apmeklētās vietas, pēc tam veido plakātu, fotoalbumu vai grāmatiņu.
Apakštēma	6.2. Latvijas vēsture Latvijas galvaspilsēta
Jautājumi ierosmei	<p><i>Kādi ir Latvijas vēstures ievērojamākie notikumi? Kas ir Latvijas galvaspilsēta? Cik veca ir Rīga? Cik veca ir tavas valsts galvaspilsēta? Kādas ir ievērojamākās vietas Vecrīgā?</i></p>

Darba lapas	55., 56. Dienasgrāmata
Skolēna un skolotāja sadarbība	<p>1. Izmanto informāciju, kas sniegtā dienasgrāmatā.</p> <p>2. Veido Latvijas vēstures laika līniju, atzīmējot svarīgākos datumus un notikumus.</p> <p>3. Ekskursija uz muzeju, kur var redzēt tautastērpus un senatnes lietas.</p> <p>4. Pagatavo papīra lellītes, kuras var apgērbt novadu tautastēros.</p> <p>5. Veido tautastēru izstādi vai lellu, kas tērptas tautastēros, izstādi.</p> <p>6. Papildina savu dienasgrāmatu.</p>
Apakštēma	6.3. Interesantas vietas Latvijā
Jautājumi ierosmei	<p><i>Kuras interesantas vietas Latvijā tu gribētu apskatīt?</i></p> <p><i>Kur tu jau esи bijis?</i></p> <p><i>Ko tu tur redzēji?</i></p> <p><i>Ko tu ieteiku man apskatīt savā dzimtenē?</i></p>
Darba lapas	57., 58., 59. Dienasgrāmata
Skolēna un skolotāja sadarbība	<p>1. Ekskursija uz tuvākās apkārtnes interesantu, kultūrvēsturisku vietu. Fotografē apskatītās vietas.</p> <p>2. Veido plakātu, tūrista informācijas bukletu. Papildina ar vietu attēliem, kur bijusi ģimene.</p> <p>3. Papildina savu dienasgrāmatu ar interesantu vietu attēliem un informāciju.</p> <p>4. Katrai vietai ieraksta atbilstošu informāciju. Izmanto tūristu bukletus, enciklopēdijas un citus materiālus. Izgriež un saīsmē, lai veidotos grāmata (57., 58., 59. darba lapa). Pēc izvēles papildina ar interesantām vietām.</p>
Apakštēma	6.4. Ievērojami un populāri cilvēki Latvijā
Jautājumi ierosmei	<p><i>Kas ir Latvijas valsts prezidents?</i></p> <p><i>Kas ir Latvijas valsts premjerministrs?</i></p> <p><i>Kādus slavenus latviešu māksliniekus, mūziķus, rakstniekus, sportistus tu zini?</i></p> <p><i>Kādus savas valsts māksliniekus, mūziķus, rakstniekus, sportistus tu zini?</i></p>

Darba lapas	60. Dienasgrāmata
Skolēna un skolotāja sadarbība	<p>1. Izmanto darba lapā dotās frāzes, lai veidotu sarunas par ievērojamiem cilvēkiem.</p> <p>2. Izskata laikrakstus, žurnālus un plakātus, izgriež populāru sportistu, mākslinieku un sabiedrisku darbinieku fotogrāfijas.</p> <p>3. Veido Latvijas slavenību kartītes, plakātu, grāmatu. Uzraksta personas vārdu, uzvārdu un īsu informāciju.</p> <p>4. Papildina savu dienasgrāmatu ar informāciju par ievērojamiem cilvēkiem.</p>
Apakštēma	6.5. Nacionālie simboli
Jautājumi ierosmei	<p><i>Kāds izskatās Latvijas karogs?</i></p> <p><i>Kas ir Latvijas valsts valoda?</i></p> <p><i>Kas ir attēlots Latvijas ģerbonī? Ko tas simbolizē?</i></p> <p><i>Kāda ir Latvijas naudas vienība?</i></p> <p><i>Kas vēl simbolizē Latviju?</i></p> <p><i>Kādas ir Latvijas valsts svētku dienas?</i></p> <p><i>Kādi ir tavas valsts simboli?</i></p>
Darba lapas	Dienasgrāmata
Skolēna un skolotāja sadarbība	<p>1. Pagatavo Latvijas un savas valsts karodziņu (krāso ar krāsām, pagatavo no auduma, izdekorē ar krāsaino papīru).</p> <p>2. Iemācās nodziedāt Latvijas valsts himnu.</p> <p>3. Papildina savu dienasgrāmatu.</p>

IETEICAMĀS LITERATŪRAS SARAKSTS

1. *Auziņa U.* Roku rokā Latvijā. Grāmata lasīšanai un rakstīšanai. – R.: PBLA, 2009. – 153 lpp.
2. *Beikers K.* Bilingvisma un bilingvālās izglītības pamati. – R.: Nordik, 2002. – 341 lpp.
3. *Bērziņa I., Skrīvele K.* Mana Latvija. – R.: Zvaigzne ABC, 2000. – 48 lpp.
4. Ceļvedis starpkultūru izglītībā. – R.: ĪUMSILS, 2004. – 124 lpp.
5. *Danielsa E. R., Stenforsa K.* Iekļaujošas klases radīšana. – R.: SFL, 1999. – 275 lpp.
6. *Dirba M.* Latvijas identitāte. Pedagoģiskais aspekts. – R.: RaKa, 2003. – 138 lpp.
7. *Dirba M.* Mijkultūru izglītības daudzveidība. – R.: RaKa, 2006. – 139 lpp.
8. Divvalodīgi bērni: vecāku rokasgrāmata. – R.: SFL, 2002. – 135 lpp.
9. *Labdien!* Darba lapas latviešu valodas apguvei. – R.: LVAVA, 2008. – 51 lpp.
10. *Skolotājs starpkultūru telpā.* Skolotāju ideju grāmata. – R.: LVA, 2010. – 56 lpp.
11. *Starpkultūru saskarsme.* Mācību metodiskais materiāls. – R.: IAC, 2010. – 72 lpp.
www.dialogi.lv (skatīts 2010.11.05.)
www.iecietiba.lv (skatīts 2010.15.05.)
www.liis.lv (skatīts 2010.16.05)
www.martemeo.lv (skatīts 2010.12.06.)

LATVIJA DRAUGA ACĪM 6–9 gadi Skolotāja grāmata

Šis komplekts iecerēts kā palīglīdzeklis trešo valstu valstspiederīgo bērnu adaptācijai Latvijas vidē un latviešu valodas apguvei

Komplektā **Latvija drauga acīm** ietilpst
Darba lapas (6–9 gadi)

Mana Latvijas dienasgrāmata (6–9 gadi)
Skolotāja grāmata (6–9 gadi)

Papildu komplektā ietilpst arī *informatīvais materiāls vecākiem*
angļu un krievu valodā un *komiksu grāmata*

ISBN 978-9984-9764-8-8

9 789984 976488

Projektu līdzfinansē **Eiropas Savienība**

Tiesītību ministrija

